

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Razionalismoa

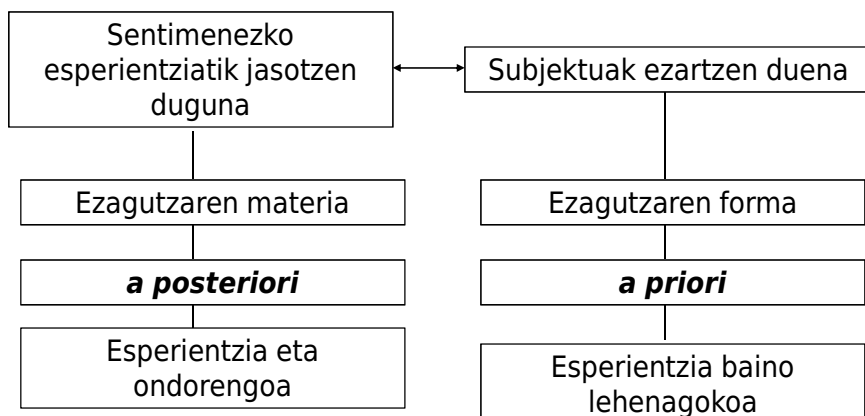
- Esperientziaren menpe ez dagoen ezagutza posiblea da.
- Ezagutza ziurra.
- Metafisika posiblea da.

Empirismoa

- Ezagutza orok esperientziatik eratorri behar du.
- Ezagutza empirikoa probablea da.
- Metafisika ez da posiblea.

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Ezagutzeko prozesua:

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

EZAGUTZEKO PROZESUA

Ezagutzaren materia	Ezagutzaren forma	Arrazonamendua
Esperientzia	Sentsibilitatea + Ulermena	Arrazoimena
Sentimenezko inpresioak	"Estetika traszendentala" "Analitika traszendentala"	"Dialektika traszendentala"
	<div style="text-align: right;"> Ideiak: - Arima - Mundua - Jainkoa </div>	
	Ezagutza zientifikoa	Ezagutza ez-zientifikoa
<i>A posteriori den hori</i>	<i>A priori den hori</i>	

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Estetika traszendentala: Sentsibilitatea

- **Espazio eta denbora** ez dira objektiboak (objektuari dagozkionak), ez dira absolutuak (erlatiboak baizik, subjektiboari baitagozkie).
- **Gure sentimenen a priorizko formak:**
 - **Formak:** ez dira ezagutzaren materia, jasotako inpresioak antolatzeko gure sentimenek duten modua da.
 - **A priori:** Ez daude esperientziaren menpe. Aldiz, esperientzia ahalbidetzen duten baldintzak dira.
 - **Giza-sentimenei dagozkie:** gizakiak dituen ahalmen horiek sentimenezko inpresioak antolatzen dituzte denboran eta espazioan.
- Espazioa eta denbora **"intuizio puruak"** dira: ez dute edukirik, ez dira inpresio zehatzak.
- Ezin dugu irudikatu objektu bat ez bada espazioan. Ezin dugu irudikatu espazioa objekturik gabe.

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Analitika trszdentalala: Ulermena

Fenomenoak

Kontzeptuak

Enpirikoak:

Hauteman ditugun objektu partikularrak izendatzeko.

Kategoriak:

Fenomenoak ordenatu eta ulertzeko.

“batasuna”, “aniztasuna”, “osotasuna”:
“zuhaitz bat”, “zuhaitz asko”, “zuhaitz guztiak”

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Ondorioa:

- Ez dago ezagutzarik kontzepturik gabe.
- Kontzeptuak datu enpirikoei aplikatzen zaizkie.

Sentsibilitatea eta ulermena dira gure ezagutza ahalbidetzen duten baldintzak.

“Baldin eta sentsibilitatea eta ulermena badaude egongo da ezagutza”

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Ondorioa:

Giza-ezagutza posiblea da esperientziak eta ulermenak, biek, egiten duten *lanari* esker.

Arrazionalismoa:

Ezagutzeko esperientzia behar dugula ahazten du.

Empirismoa:

Subjektuaren adimenak egiten duenaren garrantzia ahazten du.

Immanuel Kant: Ezagutzari dagokion problema

Giza ezagutza	Materia	+	Forma
	Esperientzia	+	Sentsibilitatea eta ulermena
	<i>a posteriori</i> den hori	+	<i>a priori</i> den hori